

אנתרחק מאלוה
ואקמצנות רצה

נלמא מהכנסת הארחים
fe אברהם ומאצורמותו

ענווה ושליחות – מעורבות חברתית

Zבס"ד

מפתוז הלב מתוך אמונה לפרשת "וירא" –

מעורבות זוברתית בפרשה / מירב מגני

פרשתנו פותחת בתיאור מופלא של מעשי החסד של אברהם כלפי החברה.

קראו את הפסוקים:

"וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו. וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה. ויאמר: אדני, אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך. יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ. ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו כי על כן עברתם על עבדכם". ויאמרו: "כן תעשה כאשר דברת".

וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר: "מהרי שלש סאים קמח סלת לוישי ועשי עגות".
ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אתו.
ויקח חמאה וסלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו".

- מה המשותף למילים המודגשות בפסוקים שקראתם? _____
- מה מדגישה התורה בחזרה על מילים אלו? בייחוד לאור העובדה שאברהם זה עתה נימול _____

- התורה מספרת על עשרו של אברהם ועל ריבוי עבדיו. מדוע לדעתכם עשו הוא אשתו והנער (ישמעאל) את כל העבודה ולא ביקשו זאת מהעבדים? _____

- איזה צורך של החברה מילא אברהם במעשיו? _____

- חז"ל מלמדים שהמלאכים נדמו בעיני אברהם לערבים שנוהגים להשתחוות לעפר שברגליהם. למרות זאת הכניסם אברהם לביתו. מה ניתן ללמוד מכך? _____

בניגוד לאברהם אבינו מספרת התורה על אנשי סדום:

כיצד הפכו אנשי סדום לרשעים? קראו את דבריו של הנביא יחזקאל:

"הנה זה היה עון סדם אחותך: גאון שבעת לחם ושלות השקט היה לה ולבנותיה, ויד עני ואביון לא החזיקה" (יחזקאל ט"ז, ל"ט)

כמה עובדות על סדום לפני שהחריבה ה':

- יכולה משקה' - מבורכת במים.
- יכגן ה" - שפע של עצי פרי.
- יכארץ מצריס' - כדוגמת ארץ מצרים שיש בה נילוס ולכן לא היו תלויים בחסדי הקב"ה.

מה הייתה התוצאה של השפע הכלכלי וחוסר התלות בקב"ה?

אנתרחק אכאלוה
ואקאצנות רעה

נלמא אהכנסת האורחים
ל אברהם ומאצורבותו

ענווה ושליחות – מעורבות חברתית

- צבעו באדום את המילים שמלמדות ממה נבע חטאה של סדום.
- צבעו בצהוב את המילים שמלמדות מה היה חטאה של סדום.
- מה הסיבה לגאוה של אנשי סדום?
- מצוות הכנסת אורחים ודאגה לעניים היא מצווה הכרחית לקיום חיי חברה תקינים. הסבירו מדוע.

עם ישראל עם של חסד

מאז ומתמיד הצטיין עם ישראל במידת החסד, והיה מקפיד בקיום מצוות הצדקה ובהכנסת אורחים. הואיל והיו הרבה אורחים עניים, קבעה המשנה (פאה ח', ז') שכל אנשי העיר או הכפר יתארגנו באופן משותף, ויתמודדו עם כל צורכי העניים.

שתי צורות חלוקה היו: קופה ותמחוי. מהקופה היו מחלקים לתושבי העיר העניים, והיו נותנים לכל עני מזון או כסף שיספיק לו למשך שבוע. התמחוי נועד לעזור לעניים שבאו מחוץ לעיר. גבאי הצדקה היו אוספים בכל יום מבני העיר מיני תבשילים ומאכלים. העניים שהזדמנו לאותה עיר היו פונים אל התמחוי, ומקבלים משם מזון. אם ביקשו ללון באותה העיר - דאגו להם למקום שיוכלו ללון בו, ואם נשאר לישבת - נותנים להם מזון לשלוש סעודות. כך בכל משך התקופה שהעני היה מחליט להישאר בעיר, היה זכאי לקבל מזון ומקום לישון.

כל מה שהמשנה דיברה על התמחוי והקופה, אינו רק מנהג מצווה אלא דין מחייב, שהציבור יכול לכוף את היחיד לקיימו (ש"ך יורה דעה רנ"ו א',

אהבת חסד חלק ג', פרק א') (מתוך פניני הלכה הרב אליעזר מלמד)

- כיצד הערך של 'מעורבות חברתית' בא לידי ביטוי בתקנות שתקנו חז"ל? _____

לפעמים מבקשים
מכם לוותר על
המיטה שלכם למען
האורח. לעיתים
מתחשק לכם קצת
שקט ופרטיות.
חשבו על דרכים
לקיים למרות הכול
את המצווה בשמחה
ובסבר פנים יפות

מה חסר? השלימו מילים במקומות החסרים.

- "והוא (אברהם) יושב פתח האוהל כ _____ " (י"ח, א')
- "והנה _____ נצבים עליו" (י"ח, ב')
- "שרה בקרבה לאמור: אחרי בלתי היתה לי עדנה" (י"ח, י"ב)
- "זעקת _____ ... חטאתם כי כבדה מאוד" (י"ח, כ').
- "כל הארץ לא יעשה _____?! " (י"ח, כ"ה).
- "ותבט אשתו מאחריו, ותהי _____ " (י"ט, כ"ו)

אנתרחק אכאלוה
ואקאצנות רצה

נאמא אהכנסת האורחים
אברהם ואמצורבותו

ענווה ושליחות – מעורבות חברתית

דבר תורה לשבת פרשת "וירא":

אחת מהמצוות החשובות והבולטות שבתוך מערכת המצוות שבין אדם לחברו היא מצוות הכנסת אורחים. וכל כך גדולה חשיבותה, עד שייחדה לה התורה פסוקים רבים כדי ללמדנו באופן מפורט כיצד קיים אברהם אבינו מצוות הכנסת אורחים. שלושה ימים לאחר שמל את בשר ערלתו, בעודו חולה מחמת המילה, כבר יצא אל פתח אוהלו לחפש אורחים. כשראה לשמחתו שלושה אנשים - שכח את מחלתו, ומיד רץ לקראתם והפציר בהם לבוא ולהתארח בביתו. על סוג האורחים מספרים חכמינו ז"ל שהם נדמו לו כערבים הנוהגים להשתחוות לעפר שברגליהם, וכדי להסירם מטעותם, ביקש מהם שירחצו את רגליהם. אך מכל מקום עובדה זו, ההופכת את האורחים הללו לאנשים מן הרמה הנמוכה ביותר, לא הפריעה לאברהם אבינו, שאף על פי כן רץ לקראתם, והכניסם לביתו בשמחה.

בניגוד למידת החסד של אברהם, מוצאים אנו בפרשה את אנשי סדום הרשעים שמתוך גאוותם בשפע החומרי שהתברכו בו - התאכזרו לעניים ומנעו הכנסת אורחים בעירם. מכאן ניתן ללמוד שחברה מלאת גאוה בעוצמתה החומרית שאין בה נתינה ומעורבות חברתית - סופה להיחרב, ואילו עם ישראל עם החסד חי וקיים.

חידות וחידודים / הרב הראל זילברנגל, רב בית ספר "מורשת מנחם" גבעת שמואל

מצווה בפרשה – מצוות התפילה

בטרם (לפני) הפך ה' והחריב את סדום ועמורה, עמד אברהם אבינו לפניו והשתדל ומסר נפשו לבטל את הגזירה. הפסוק בפרשה אומר: "וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם". רבותינו דורשים את פעולת העמידה לפעולת התפילה. כלומר התורה מתארת את אברהם אבינו מתפלל ושופך שיחו לפני הקב"ה. הוא ידע שזה הדבר שיוכל לבטל את רוע הגזרה ולא התייאש, אלא הקדיש עוד ועוד זמן לתפילה.

מידה בפרשה - מידת החסד

פרשת השבוע מלמדת אותנו על מידה גדולה וחשובה זו המחנכת להתעניין ולדרוש בשלומו של הזולת ואף לתת ממה שיש לנו לאדם אחר. אברהם אבינו הוא המורה הגדול של מידת החסד. כבר בתחילת הפרשה מתארת התורה עד כמה השתדל אברהם אבינו לקיים את מצוות הכנסת אורחים בהידור רב, על אף שהיה פטור מלקיים אותה בשל החום ששרר באותו יום והיותו שלושה ימים בלבד אחרי ברית מילה.

ונתרחק מאלוה
ומקצנות רעה

נלמד מהכנסת האורחים
לע אברהם ומאצורקותו

ענווה ושליחות – מעורבות חברתית

בלשון הפרשה – כתבו את המשפטים הבאים בלשון הפרשה

א. לא יאה להעניש אדם שלא חטא עם אדם רשע (י"ח, כ"ה)

_____

ב. לא חשבתי לעשות כל דבר רע (כ', ה')

ג. אל תעשה ליצחק שום מום. הוכחת שאתה מקיים את מצוות ה' (כ"ב, י"ב)

_____

מה נכון? כתבו נכון או לא נכון לגבי המשפטים הבאים:

- א. אברם ראה בפתח אוהלו שלושה אנשים – נכון / לא נכון
- ב. בתפילה על סדום ועמורה התחיל אברהם ממאה צדיקים - נכון / לא נכון
- ג. לוט, האחייך של אברהם ישב בסדום - נכון / לא נכון
- ד. לוט נמלט לצוער כדי להינצל מהפיכת הישוב בו גר - נכון / לא נכון
- ה. אבימלך היה מלך עמון - נכון / לא נכון
- ו. אברהם כרת עצים לעקידה בהר המוריה - נכון / לא נכון
- ז. בסוף הפרשה מסופר שאברהם התיישב בבאר שבע - נכון / לא נכון

מה הקשר?

מתחו קו בין שתי מילים

הקשורות אחת לשנייה

אברהם	ועמורה
צדקה	ועמון
גופרית	המוריה
סדום	וישמעאל
נציב	ומשפט
מואב	גרר
אבימלך	ושרה
הגר	מלח
הר	ואש

שאלות אתגר מתוך הפרשה:

- א. מיהן שתי הדמויות שהתנ"ך מכנה אותם 'ירא אלוקים' (היעזרו בגוגל)
- ב. שאלת חידון תנ"ך: על לוט נאמר "וישב במערה". על אילו דמויות נאמר בתנ"ך שישבו במערה?